

Egypten

Slicka på en pyramid

Vad vill man ge sina barn om inte trygghet, kärlek och ett och annat näringsrikt mål mat? Sen kanske man vill visa dem världen också, att det finns företeelser, människor och platser bortom mammas gata, som erbjuder oändliga möjligheter? Göra dem uppmärksamma på att man kan bo någon annanstans, att det finns tusen sätt att försörja sig och att man i det oändliga kan omvärdera sitt liv utan att man går under? Det har i alla fall varit min avsikt varje gång jag har släpat med mig barnen utomlands, att de ska få se att det finns alternativ. Om inte annat så för att de ska veta att Sverige är ett obetydligt land, och att välfärd är ett bräckligt fenomen som är få förunnat.

Det är i väntrummet på vaccinationscentralen som jag nästan ger upp. Jag har tjatat oss hit, manat, hotat och pockat och när vi väl anlant är det alldeles för trångt. Det är trettio nummer före oss. Andra familjer sitter ända ute i trapphuset och väntar. Barn skriker, för att de har för mycket kläder på sig eller för att sprutorna gör ont. Det luktar svett och blöta vantar. En bit ifrån mig sitter mina tonåringar. Den äldre gömmer sig krum och skäggig bakom en blond hårgardin och en tummad pocketbok. Den yngre stirrar uttråkat rakt framför sig genom en mask av perfekt applicerad foundation. Hon är i all sin otillgänglighet sinnebild för deras motstånd. Det är jag - inte de - som har kommit på den fatala idén att på kort varsel resa till Egypten. Det är jag - inte de - som tycker att det här ska bli en sista omvälvande upplevelse tillsammans, eftersom de snart flyttar hemifrån. Och det är jag - inte de - som tvingar dem att söka ledighet från skolan så här före det roliga terminsslutet, att förnya pass fast de inte orkar åka till polisstationen på andra sidan stan, och att ta sprutor som de annars skulle ha sluppet. Dessutom har det varit parlamentsval dit vi ska. Folk har blivit dödade under oroligheterna, och islamisterna har fått ökat inflytande. Det vet man ju vad de tycker om turister! För några månader sen sprängde de ett hotell i Sharm el-Sheikh. Och varför lyssnar jag inte på mina vänner som säger att Egypten är ett urjobbigt resmål, med ett irriterande betalningssystem, med vansinniga gatuförsäljare och mat som ger garanterad rännskita? Jag vet inte och nu finns det ingen återvändo. Resan är redan betald. Jag skummar igenom en sönderbläddrad veckotidning och sneglar på skylten. Det är fortfarande 29 nummer före.

Några dagar senare ligger vi på en strand. Det är ofattbart. Termometern säger 25 grader och havet är fullt med akvariefiskar. Min vuxne son gömmer sig fortfarande bakom sin hårgardin och läser, men nu har han ett leende på läpparna och talar om att slicka på en pyramid. "Men haja! Av alla miljoner människor som har varit vid pyramiderna. Ingen har gjort det! Jag blir den första. Och varje gång jag ser den där pyramiden på teve kan jag säga att där har jag varit - och jag har slickat på den. Respekt!" Min dotter har tvättat bort sin foundation. Jag ser henne dyka upp och ner i vattnet som en sjöjungfru. Hon försvinner långt ut från land med cyklop och kommer upphetsad tillbaka och pratar om taggiga stenar som visat sig vara djur, och hur hon blivit rädd för sitt eget ben.

Vi har rest hit ospecificerat, via ett charterbolag, och hamnat på ett fyrstjärnigt hotell med tillgång till alla bekvämligheter. Vi bor i en lägenhetslänga där varje enhet har uteplats, fullt utrustat kök, badrum, teve och hundra meter till Röda havet. I matsalen som ligger inom behagligt promenadavstånd serveras morgon och kväll dignande bufféer och personalen är genomgående manlig, vänlig och uppmärksam. Ingenting fattas oss. Om kvällen surrar cikadorna utanför myggnäten och vi tittar på amerikanska långfilmer med arabisk text och lär oss orientaliska popsånger som alla

går i moll och tycks handla om någon som heter Habibi .

Min långhårige son, som har varit helt övertygad om att bli trakasserad av lokalbefolkningen för sitt omanliga utseende, slappnar av. Han sover i skuggan under parasollen. Han tar en eftermiddagslur på hotellrummet. Han försover sig till frukost, snarkar, går i sömnen och det är inte utan att jag känner irritationen komma krypande. Min dotter däremot är pigg som en mört, är med på allt och njuter av personalens uppskattande blickar. Hon lever ut hela sin sexuella identitet genom att dansa skrevdans på rummet, men vid kvällsbuffén rodnande sitta och bliga under lugg. Efter tre dagar har jag fått nog av vårt vegeoterande tillstånd och beordrar uppställning. Barnen har också tröttnat. Vi måste ut och röra på oss, se oss omkring, och vi börjar med den närmaste omgivningen. Hotellet vi bor på är en hel värld. På den närmast liggande stranden finns sex serveringar, en massageklinik, ett snorklingscenter, ett surfcenter, en båthamn, kameldrivare, hästuthyrare och ständigt kringvandrande badvakter. Längre upp, bortom poolen och matsalen, ligger en läkarmottagning och småbutiker som saluför souvenirer, badkläder, hantverk och livsmedel. Receptionen är gigantisk och inredd som ett sällskapsrum med bekväma soffgrupper där det aldrig sitter någon. Golvet är spegelblankt och servicen oklanderlig. I dörren sitter fyra beväpnade vakter och har tråkigt. Där finns en metalldetektorportal som det nog är meningen att man ska passera igenom. Ingen gör det och ingen bryr sig. Området måste omfatta flera hundra rum, kanske tusen. Alla lägenheter är placerade i rappade längor på markplan som vårt eget, men har skiftande utseende. Vita, ockrafärgade, tegelröda, med eller utan fönsterluckor. Plötsligt hittar vi en pool till, och en bollplan, en amfiteater och en övergiven lekplats.

Vi går tillbaka till stranden och följer den norrut så långt det går. Vi lämnar strandstolarna och badgästerna bakom oss och hittar förstenade jättesnäckor som sitter fast i marken. Strandkanten utgörs av ett gammalt korallrev, och det som inte är sand är fossiler. Vi fortsätter ännu längre och nu är det bara vi, våra fotspår och allt som har flutit iland, plastpåsar, glasspapper, repstumpar och kapsyler. Allt tar slut i en mur mot den intilliggande turistanläggningen som är under uppbyggnad. Det går inte att ta miste på var vårt hotellområde slutar och resten av världen tar vid. Först är där en fyra meter hög mur. När man följer den inåt land övergår den i ett taggtrådsstängsel som för tankarna till Guantánamobasen . Säkerhetszonen runt den bebyggda delen av området är så stor att den bildar en hel öken som det tar trettio minuter att korsa. Där bor det vildhundar som vi inte vill klappa. I fonden på andra sidan stängslet, där man anar en motorväg och flygplatsens vidsträckta landningsbanor, reser sig mäktiga berg. Det blåser en sandig vind, vi hittar flintastenar och inser att vi borde ha tagit med oss mer vatten.

Så småningom når vi det som kan liknas vid hotellanläggningens baksida. Den är också ökenartad, men befolkad. Till höger ser man en medioker parkering, där de anställda har sina dammiga bilar. Vi passerar en sophög och hör folk skrika från en byggställning till något som kanske ska bli personalbostäder. Bakom ett staket av bambu anar man små odlingar och när vi rundar ett hörn ser vi plötsligt en större grupp svartmuskiga män stå och stirra rakt på oss. Allt i omgivningen säger oss att det här inte är en plats som är menat för turister. Vi hör inte hit. Ändå vill jag vara just här. Dessutom är det den kortaste vägen tillbaka. Bortom de mordiskt stirrande männen vet jag att det finns en grind som vi kan passera för att komma rätt. "Aldrig!" säger min dotter med skälvande röst. "Aldrig att jag går dit! De kommer att döda oss!" "Ja, jag går tillbaka," säger sonen utan att egentligen mena det. Jag avancerar. Barnen följer tätt efter. Ju närmare vi kommer desto ofarligare ser männen ut. De stirrar inte alls mordiskt, bara förvånat. Dessutom är de inte bara män. Där står den blonda, ryska kvinnan som jobbar i receptionen. Alla är på väg hem. De väntar på bussen, och

där kommer den! När vi passerar hälsar några med ett harmlöst "Hello!" och så var det inget mer med det, annat än att fördomarna fick sig en smäll.

Jag har aldrig drömt om att åka till Kairo. Jag tycker inte om trafikstockning, jag är inte muslim, och jag förstår mig inte på den arabiska kulturen som skiljer så på kvinnor och män. Men jag tänker på pyramiderna. Dem vill man ju se när man ändå är här. Och så var det det där med Världen. Var det inte den jag ville visa mina barn?

Vår buss ingår i en konvoj med poliseskort, som mitt i natten rullar mellan Hurghada och huvudstaden. I flera timmar är det bara mörker, stjärnor och sand. Mestadels sover vi, men i gryningen nära Suez ser vi en grupp delfiner tumla femtio meter från land.

Vi anländer mitt i förmiddagsrusningen. Staden är brun, dimmig, bullrig. Husen är till hälften byggda, till hälften bebodda, till hälften skrotupplag med uppodlade bakgårdar där kål och morötter växer i frodiga rader. Alla människor är på väg någonstans med matpaket, böcker och portföljer. De liftar. De pratar, dagdrömmer eller springer. Förarna struntar i reglerna och trafikljus finns inte, men bilarna rullar, vilket i sig är ett mysterium som aldrig kommer att få sin förklaring. Vi besöker en moské som är jätteberömd och min dotter har valt fel reskläder. Man ser en bit av hennes mage och som straff får hon bära en grön operationsrock som döljer det som sticker ut och allt däremellan. Det gör vi oss lustiga över. Min dotter är måttligt road.

Alla mina farhågor om staden infrias. Folk ber om pengar precis hela tiden. För att de tillhandahåller tio centimeter toapapper. För att de håller upp dörren, visar vägen eller kan två ord på engelska. Vi kommer inte i snack med en enda kvinna, men med tusen män och i Gizah grips min son av panik. Alla försäljare vänder sig till honom, trycker påsar med varor i hans famn och påstår att det är "for free" för att sen ansätta honom ännu mer. Unga uttråkade kamelryttare rider runt oss i cirklar, vill att vi ska rida, ta i hand, vill bli fotograferade, vill åt vår tid, vår uppmärksamhet och våra pengar. Och för detta vänder de sig till mannen i sällskapet, fastän han är 25 år yngre än jag. De ansätter honom med övertalning, glåpord, tillmälen, blir närgångna och hotfulla. Vi skulle bara ta en promenad runt Cheops pyramid. Den står där, brun, evig, med sina enorma, vittrade stenblock. Den sträcker sig 137 meter upp i luften och har funnits i tusentals år. Men allt som händer är att vi tar skydd bakom en polis på västra sidan. Där hämtar vi andan. Min son vill ingenting mer. På tio minuter har han fått nog av hela Egypten och vill inte ens slicka på pyramiden när den väl står där. Det enda han vill är att teleportera sig långt, långt därifrån.

Vi övernattar på ett femstjärnigt hotell. Det har vi aldrig gjort förut. Allt är överkligt som i en film. Vi äter en hysteriskt god och svindyr middag och lägger oss i olika sängar och tänker. Det är tyst. Jag har stängt av luftkonditioneringen. Ingenting får fäste. Staden bedövar oss.

Afrikas största marknadsplats heter Khan el-Khalili. Där kan man köpa allt från vattenpipor till tovad ull, men vad hjälper det oss? Vi har utvecklat allergi mot all slags mångleri och sätter oss istället på ett kafé. Inte ens min annars så shoppinggalna dotter sneglar åt butikerna som bågvar av utsökta sjalar, pärlbroderier, smycken och märkesväskor. Vi dricker istället te, skriver dagbok och lyssnar på bruset av röster och glada tillrop. Här är försäljarna förhållandevis avslappnade och bräcker varann med utstuderade engelska kommentarer för att få tiden att gå. "I like your hair!" ropar någon efter min son. "What can I do to get your money?" Och till min dotter som fortfarande envisas med att visa magen hörs: "Hello lady! I know what you want, for free. Come with me!" En tioåring i butiken intill kaféet sticker in en lapp till mig där det på spretig engelska står "I love you", en oväntad hälsning från en värld till en annan. På kvällen går bussen till Hurghada 55 mil söderut och dagen

därpå är vi hemma i kalla nord. Det är noll grader och snö på Arlanda och i tunnelbanan gör de fortfarande reklam för den där mobiltelefonen som jag inte vill ha. Allt övergår blixtnabbt till det normala. Jag fyller en tvättmaskin och sätter på kaffebryggaren. Hur gick det till? I morse stod vi vid Röda havet och kastade tillbaka alla snäckor och koraller vi hittat. Barnen såg glada ut och - inbillar jag mig - lite erfarnare. Men det kanske bara är en fantasi det där att man kan lära barnen något. De lär sig väl ändå, föräldrar förutan, att bli sammansatta, reflekterande och kloka människor. Men man kan ju som sagt inbilla sig och själv komma underfund med ett och annat. Trafikljus till exempel. Är det egentligen en så himla bra uppfinning? Och slicka på en pyramid. Det kanske inte är så tokigt? I alla fall om jag ska tro min son.

Man ångrar bara det man inte har gjort och han ångrade sig förstås omedelbart. Ångrade, att han trots allt inte passade på den där gången när han befann sig vid ett av världens underverk. Nu blev det bara en besk lärdom att leva med. Inte så dum den heller, om man tänker efter. Världen är stor och inget blir som man har tänkt sig.

© Tina Messing 2006